

## МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА

ТЕСТ – државна матура 2026 г.

### Забелешка:

- Одговорите на прашањата од отворен тип се прифаќаат како точни, ако се со приближна формулација како дадената во упатството за оценување, а ќе се вреднуваат со 0 поени, ако се во комбинација на точен и неточен одговор.
- Вреднувањето на одговорите во способноста пишување ќе се оценуваат според посебна листа на критериуми за оценување која се прецизира за секоја испитна сесија.
- Одговорите на задачите кои се напишани со молив, со пенкало кое не пишува сино, се вреднуваат со 0 поени.

| <i>ЛИТЕРАТУРА</i>                              |                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |        |                                                |
|------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|------------------------------------------------|
| Број на испитна задача во тест книшката        | Број на цел која се проверува | Појаснување со точни одговори                                                                                                                                                                                                                                                    | Барања | Поени                                          |
| 1. Извадок „Големата вода“ од Живко Чинго      | Цел број:<br>1, 4, 5, 9       | 1.1. А) повоена чувствителна егзистенција<br>1.2. Б) светот на децата и светот на воспитувачите<br>1.3. Г) Големата вода, Сентерлевиот рид и сидот<br>1.4. А) мајчинска љубов<br>1.5. В) вредноста на слободниот живот<br>1.6. Б) пролетта 1946 година, првата пролет по војната | 6      | Вкупно 6 поени,<br>по 1 поен за секое прашање. |
| 2. Извадок од „Диво месо“ од Горан Стефановски | Цел број:<br>1, 5, 7          | 2.1. несреќи за семејството/распад/ пропаст/ трагедија<br>2.2. судбина/ смрт<br>2.3. Симон<br>2.4. семејството/ и со општеството<br>2.5. зло/ несреќа/ фашизам<br>2.6. семејството Андреевиќ/ Димитрија<br>2.7. Хај-фај, Дупло дно, Демонот од Дебар маало                       | 8      | Вкупно 8 поени,<br>по 1 поен за секое прашање. |

|                                           |                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |   |                                                |
|-------------------------------------------|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------------------------------------------------|
|                                           |                          | Тетовирани души, Екс-ју, Јане Задрогаз, Кула вавилонска, Лет во место, Хотел Европа, Чернодрински се враќа дома, Црна дупка и др.<br>2.8. пред Втората светска војна                                                                                                                                      |   |                                                |
| 3. Извадок од „Пеколот“ од Данте Алигиери | Цел број:<br>1, 4, 5 , 9 | 3.1. терцина<br>3.2. пантерот<br>3.3. Пекол, Чистилиште и Рај<br>3.4. Беатриче<br>3.5. според тежината (или видот) на гревовите (во 9 круга)/ од најмалите до најтешките, најстрашните грвови/<br>3.6. критички/ го критикува општеството<br>3.7. 33 (пеења)<br>3.8. предренесанса/ хуманизам и ренесанса | 8 | Вкупно 8 поени,<br>по 1 поен за секое прашање. |
|                                           |                          | <i>КНИЖЕВНА АНАЛИЗА</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                   |   |                                                |
|                                           |                          | 4. В) книжевна критика<br>5. В) роман<br>6. Г) дистих<br>7. Г) епот<br>8. Б) гатанки<br>9. А) трагедија и комедија                                                                                                                                                                                        | 6 | Вкупно 6 поени,<br>по 1 поен за секое прашање. |

| ЈАЗИК |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |    |                                             |
|-------|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|---------------------------------------------|
|       |  | 10. Б) председател<br>11. Г) Крадците се вдадоа во бегство<br>12. В) Добро ли сте, професоре?<br>13. А) неологизам<br>14. А) пеење<br>15. Б) предлошки предмет<br>16. В) излезе<br>17. Б) индоевропски јазици<br>18. втор/втори<br>19. прилошка определба <u>за време</u><br>20. публицистички<br>21. цртичка<br>22. професионална<br>23. ( ! ) / ( . )<br>24. иако / макар што/ и покрај тоа што<br>25. антоними/ прилошки определби <u>за место</u><br>26. уметничко-литературен<br>27. избројана множина<br>28. Григор Прличев<br>29. Климент Охридски / Свети Климент<br>30. ливче/ ливченце/ листе/ листенце | 21 | Вкупно 21 поени, за секое прашање по 1 поен |

*ЧИТАЊЕ*

| Број на испитна<br>задача во тест<br>книшката                  | Број на цел<br>која се<br>проверува | Појаснување со точни одговори                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Барања | Поени                                                       |
|----------------------------------------------------------------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------------------------------------------------------------|
| 31. „Сфингата,<br>пирамидите и<br>други мистерии<br>на Египет“ | Цел број:<br>1, 2, 5, 7             | 31.1. Б) Менкаухор<br>31.2. Г) 4000 години<br>31.3. В) египетски и старогрчки<br>31.4 Г) да го промени своето име во Нефернеферуаутен<br>31.5. Б) 1400 пр.н.е.<br>31.6. А) Џејмс Ален<br>31.7. Б) 7,6 метри песок<br>31.8. Г) картуш                                                                                                                                                                                                                                              | 8      | Вкупно 8<br>поени,<br><br>по 1 поен<br>за секое<br>прашање. |
| 32. „Моќта на<br>музиката“                                     | Цел број:<br>1, 2, 5, 7             | 32.1. да се спружите в кревет и да си ја пуштите омилената<br>музичка плеј-листа.<br>32.2. (Луѓето) кои слушаат музика барем два пати дневно по<br>половина час<br>32.3. допамин<br>32.4. на задоволство<br>32.5. пациентите кои страдаат од депресија<br>32.6. „радосната“<br>32.7. (Затоа што музиката) ги намалува симптомите на депресија<br>32.8. (луѓето) кои се лекуваат со радијација<br>32.9. пред учењето/ пред, но не и за време на учењето<br>32.10. хроничната болка | 10     | Вкупно<br>10 поени,<br>по 1 поен<br>за секое<br>прашање.    |

**ПИШУВАЊЕ**

|                                                             |                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                 |                        |
|-------------------------------------------------------------|--------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------------------------|
| <p>33. Се пишува текст на тема:</p> <p>Текст од 260-460</p> | <p>Цел број: 6</p> | <p>- Не се одземаат поени ако текстот има: <b>260-460</b> збора</p> <p>- Се одзема 1 поен од критериум композиција ако текстот има:</p> <p><b>251 – 259</b> збора или <b>461 - 470</b> збора</p> <p>- Текстот не се прегледува доколку има <b>помалку од 250</b> збора, односно <b>повеќе од 471</b> збор.</p> <p>- Во вкупниот број на зборови не се бројат зборовите од насловот.</p> <p>- Датумите се бројат по еден збор за ден, месец, година.<br/>(пример – 16.06.2010 има 3 збора)</p> <p><b>Тема 1: Свет без без предрасуди, дали е тоа можно?</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Размисли што би напишал на оваа тема, објасни што е предрасуда и како тоа влијае на општеството.</li> <li>• Заземи критички став, може да се согласуваш или не со дадениот наслов и употреби јасни и конкретни размислувања за да го искажеш твојот став за дадената тема.</li> <li>• Наведи најмалку два аргументи поткрепени со конкретни факти и примери за твојот став на оваа тема, со кои ќе објасниш дали е можно да се создаде општество без предрасуди.</li> <li>• Изрази го твојот став за тоа дали предрасудите негативно влијаат на учениците и дај соодветни примери за да го поддржиш твоето мислење.</li> <li>• Заврши со сублимирање на твојот став за темата и напорите за намалување на предрасудите може да имаат огромно позитивно влијание.</li> </ul> <p>-Употребувај стандарден македонски јазик и ракописно</p> | <p>барање 1</p> | <p>Вкупно 13 поени</p> |
|-------------------------------------------------------------|--------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------------------------|

|  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |  |  |
|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
|  |  | <p>писмо и внимавај на правописот, лексиката, синтаксичките и интерпункциските правила.</p> <p><b>Тема 2: Како образованието влијае врз развојот на праведно и еднакво општество</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Размисли што би напишал на оваа тема, објаснувај дали образованието е еден од главните столбови за градење праведно и еднакво општество.</li> <li>• Заземи критички став, може да се согласуваш или не со дадениот наслов и употреби јасни и конкретни размислувања за да го искажеш твојот став за дадената тема.</li> <li>• Наведи најмалку два аргументи поткрепени со конкретни факти и примери за твојот став на оваа тема, објаснувај зошто силниот образовен систем ги учи поединците на нивните права и обврски кон општеството.</li> <li>• Изрази го твоето мислење за тоа дали образованието денес има позитивно влијание врз учениците и дај соодветни примери за да го поддржиш твоето мислење.</li> <li>• Заклучи со сублимирање на твојот став за оваа тема и дека образованието е главниот клуч за создавање поздраво и попродуктивно општество (позитивно).</li> </ul> <p>-Употребувај стандарден македонски јазик и ракописно писмо и внимавај на правописот, лексиката, синтаксичките и интерпункциските правила.</p> |  |  |
|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|

- Кандидатот го губи правото да биде оценуван според предвидените критериуми за способноста пишување, доколку содржината на текстовите не соодветствува на зададената тема.
- Одговорите на задачите напишани со пенкало кое не пишува сино и/или се напишани со молив се вреднуваат со 0 поени.

- Кандидатот ако пишува во есејот со печатни букви му се одземаат 5 поени од освоените поени на есејот.
- Кандидатот го губи правото да биде оценуван според предвидените критериуми за способноста пишување, доколку во напишаниот текст има повеќе или помалку зборови од предвидениот број зборови дадени во Упатството за оценување за конкретната испитна година.

Во упатството за оценување, покрај критериумите, ќе стојат и следниве насоки кои ќе треба да се употребуваат од сите оценувачи во процесот на оценување на тестовите:

- Текст, без разлика на која од дадениот избор на теми е пишувано, ако е напишан на дијалектен јазик, за **критериум Јазик** добива **0 поени**.
- Текст во кој се читаат цитати без наведен извор, преземени делови од туѓи текстови, критики и слично, без наведен извор или истите се парафразирани без именување на авторот, за **критериумот Содржина** добива **0 поени**.